

virkelig Loven af 16de Mars 1851 har vist sig saa gavnlig, som Minoriteten erkjendte, og som den efter min Overbevisning i endnu stærkere Grad vil vise sig, naar den træder mere ind i Livet og bliver mere almindeligt afbenyttet end hidtil, synes det mig, at man vil kunne blive staaende ved de Bestemmelser, som den indeholder, tilligemed dem, som nu indeholdes i den forelagte Lovs § 8. At den Omstændighed skulde være en Garanti for, at Expropriationen skete i et stort, gavnligt og vigtigt Øiemed, og at den i det Hele var retsfærdig, at alle de Stadelidende vare blevne enige om Møllens Nedlæggelse, kan jeg endnu ikke erkjende.

Lshmann: Jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at, naar der tales om, at der ikke er ret mange Forhold, hvori Møllerne virkelig gjøre en saadan Skade, at der kunde være Anledning til at anvende dette stærkere Middel, saa er det jo indrømmet fra alle Sider; men jeg synes, at denne Bemærkning finder sin fuldstændige Betydelse deri, at, hvor de ikke gjøre saa stor Skade, der kan man være vis paa, at der heller ikke vil blive Tale om Lovens Anvendelse; blot for at dycanere en Mølle ville ikke mange Mennesker slaae sig sammen om at betale Vandkraftens Værdi. Det, det gjælder om, er at finde den virkelige Værdi, og det gaaer ikke an, at man her drager i Tvivl, at der ved Taxationen kan findes den virkelige Værdi, idet dette Middel er det, som i mange, ganske anderledes indgribende Forhold baade vor ældre og nyere Lovgivning har beroliget sig ved. Jeg skal ogsaa henvise til den Modsetning, der er mellem den sidste ærede Tale og Udvalgets Ordfører. Den Forstaaende mener, at Expropriationen vilde blive brugt for at fremvinge en for billig Pæris, og Ordføreren sagde, at naar man skulde kjøbe, vilde man rimeligviis komme til at betale for meget over den sande Værdi, men det maatte man finde sig i for at naae det Maal, man ønskede. For at sige den rette Cours mellem disse to Ting er det, at det her omhandlede Middel er foreslaaet. Forøvrigt skal jeg kun med Hensyn til Redactionen, da maaskee den store Dver, hvormed jeg har taget mig af Sagen,

kunde vække Formodning om, at jeg tog mig af min egen Sag, bemærke, at jeg ikke har seet Endringsforslaget, førend det var trykt. Det er klart, at der imellem den ærede Indenrigsminister og mig er en Gradsforskjel i Henseende til Expropriationspørgsmaal. Der ligger imellem de to yderste Carrikaturer, hvorved al Stats- og offentlig Ret opløser sig i den blotte „verbrøste“ private Ret, og hvor den private Ret ophører og forsvinder og opløser sig i en vis fælles Genhed, mange Grader, og jeg har forlængst vidst, at jeg i denne Henseende er et godt Stykke længere til Venstre end den høitærede Indenrigsminister.

M. P. Bruun: Jeg skulde ikke have begjært Ordet, hvis ikke Tingets meget ærede Viceformand (Lshmann) havde udtalt, at den foreslaaede Paragræph meget vel kunde gaae, saaledes som den er affattet, og endogsaa stillet i Udfigt, at han vilde stemme for den. Jeg troer dog virkelig ikke, at Paragræphen vel kan gaae saaledes, selv om man maatte være enig i, hvad i Realiteten er Spørgsmaalet. For det Første har den ærede Forslagsstiller troet, at det var tilstrækkeligt at udelade Udtrykket Fabrikker, og at derved var opnaaet, at der kun blev Spørgsmaal om Kornmølle. Her maa jeg ogsaa for en anden Gangs Skyld gjøre den Bemærkning, at en Vandmølle er en Mølle, der drives ved Vand, og kan lige saa godt være en Oljemølle og en Fabrik som en Kornmølle. Det er vel saa, at man i daglig Tale forstaaer derved en Kornmølle, men der kunde ved en bestemt Afgjørelse af Spørgsmaalet reises grundet Tvivl, da Ordet kun betegner en Mølle, drevet ved Vand.

Derneft forstaaer jeg ikke heller, hvorledes man skulde bringe i Forbindelse Bestemmelserne med Hensyn til dem, der skulle deeltage i at betale Skadeserstatningen, naar der i Paragræphen staaer: „naar de af Blandet Skadelidende have erklæret sig villige til at udrede den eventuelle Erstatningssum,“ og der senere staaer, „hvilken Erstatning udredes efter Landvæsencommissionens nærmere Bestemmelse af dem, der bidrage til det paagjældende Vand-